

**الوسائل المفيدة للحياة السعيدة
(للحرمين و الجمعية)**

**Korisne smjernice za sretan
život**

Korisne smjernice za sretan život

Šejh Abdurrahman ibn Nasir es-Sa'di

Korisni načini za sretan život

Autor

**Šejh Abdurrahman ibn Nasir es-Sa'di, Allah
mu se smilovao**

Uvod

Hvala Allahu, Kome pripada svaka hvala. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinoga, Koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik. Neka su Allahov salavat i selam na njega, njegovu obitelj i njegove ashabe.

Doista, spokoj srca, njegova smirenost i radost, kao i nestanak njegovih briga i tuga, ono su čemu svatko teži. Time se postiže dobar život te se upotpunjuju radost i veselje. Za to postoje vjerski, prirodni i praktični uzroci, a sve ih nije moguće objediniti osim kod vjernika. Što se tiče onih mimo njih, čak i ako im se to ostvari s jedne strane i putem uzroka oko kojih se njihovi razumni trude, promaknu im druge strane koje su korisnije, postojanije i bolje, kako po stanju, tako i po ishodu.

Međutim, u ovoj svojoj poslanici spomenut ću neke od razloga za postizanje ovoga najvišeg cilja, kojemu svatko teži.

Tako neki od njih postignu mnogo od toga pa prožive ugodan i lijep život; neki u svemu tome ne

uspiju pa prožive bijedan i nesretan život; a neki su između toga, shodno uspjehu koji im je dat. A Allah je Onaj Koji daje uspjeh i Čija se pomoć traži za svako dobro i za otklanjanje svakog zla.

Poglavlje: Iman i dobra djela

Najveći razlog tome, njegova osnova i temelj, jesu vjerovanje i dobra djela. Uzvišeni kaže:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنشَأَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (97)

"Onom tko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i doista ćemo ih u skladu s najboljim što su činili nagraditi." (En-Nahl, 97.)

Stoga je Uzvišeni obavijestio i obećao onome tko vjeruje i čini dobra djela lijep život na ovom svijetu, kao i lijepu nagradu na ovom i budućem svijetu.

Razlog tomu je jasan: vjernici koji u Allaha vjeruju ispravnim vjerovanjem, koje donosi dobra djela te popravljaju srca, moral i stanje na ovom i budućem svijetu, posjeduju osnove i temelje kojima primaju sve što ih zadesi – bilo da se radi o uzrocima radosti i veselja ili o uzrocima nemira, brige i tuge.

Oni prihvaćaju ugodnosti i radosti, zahvaljivanjem na njima i njihovim korištenjem u onome što je korisno. Kada ih na taj način upotrijebe, to im donese velike stvari – radost zbog njih, želju za njihovim trajanjem i blagoslovom, te

nadu u nagradu zahvalnih, koje svojim dobrom i blagoslovima nadmašuju one radosti čiji su one plod.

Oni nevolje, štete, brige i tuge primaju tako što se odupiru onome čemu se mogu oduprijeti, ublažavaju ono što mogu ublažiti i lijepom strpljivošću podnose ono što je neizbježno. Time iz posljedica nevolja stječu korisno suprotstavljajanje, iskustva i snagu, dok iz strpljivosti i nade u nagradu proizlaze velika dobra pred kojima nevolje iščezavaju. Na njihovo mjesto dolaze radosti, lijepe nade i težnja za Allahovom dobrotom i Njegovom nagradom, kao što je to Vjerovjesnik, neka je Božji mir i spas nas njim, izrazio u vjerodostojnom hadisu u kojem kaže:

«عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ»

"Divno li je stanje vjernika! Zaista je svako njegovo stanje dobro: ako ga zadesi kakva radost, on zahvali, pa to bude dobro za njega; a ako ga zadesi kakva nevolja, on se strpi, pa mu i to bude dobro. Takvo što ne pripada nikome osim vjerniku." (Bilježi Muslim)

Poslanik je, neka je Božji mir i spas nad njim, pojasnio da se vjerniku umnožavaju korist, dobro i plodovi njegovih djela u svemu što ga zadesi, bilo u radosti ili u nevolji. Zbog toga se dvije osobe koje zadesi ista situacija, dobra ili loša, uveliko razlikuju

u njezinu prihvaćanju, a to je srazmjerno njihovim razlikama u vjeri i dobrim djelima. Onaj tko posjeduje ove dvije osobine, prihvaća i dobro i zlo sa zahvalnošću i strpljenjem te svime što ih prati. Tako mu se javljaju radost i ushićenje, a nestaju briga i tuga, nemir, tjeskoba u grudima i životna nesreća, čime mu se upotpunjuje dobar život na ovome svijetu. A drugi dočekuje ono što voli s obiješću, bahatošću i osionošću. Zbog toga mu se moral iskvari te takve blagodati prima poput životinje – s pohlepom i pomamom. Unatoč tome, srce mu nema spokoja, već je rastrgano na više strana: zbog straha od gubitka onoga što voli, zbog mnogobrojnih prepreka koje iz toga često proizlaze, ali i zato što se duše ne zaustavljaju na jednoj granici, već neprestano čeznu za drugim stvarima koje se mogu, a i ne moraju ostvariti. Čak i ako ih, pretpostavimo, ostvari, on je i dalje nemiran iz spomenutih razloga. Nedaće, pak, dočekuje s nemirom, očajem, strahom i mrzovoljom. Stoga ne treba ni pitati kakva ga sve životna patnja snalazi, uz duševne i živčane bolesti te strah koji ga može dovesti do najgorih stanja i najstrašnijih nemira; jer se on ne nada nagradi, niti posjeduje strpljenja koje bi ga utješilo i olakšalo mu.

Sve je ovo iskustvom potvrđeno. Ako promotrimo samo jedan takav primjer i primijenimo ga na stanja ljudi, vidjet ćemo ogromnu razliku između vjernika koji postupa u

skladu sa zahtjevima svog vjerovanja i onoga koji nije takav. Naime, vjera izrazito potiče na zadovoljstvo Allahovom opskrbom i onim što je robovima podario od Svoje raznovrsne dobrote i plemenitosti.

Tako vjernik, ako ga zadesi bolest ili siromaštvo, ili slične nevolje kojima je svatko izložen, svojim vjerovanjem i zadovoljstvom onim što mu je Allah odredio – biva spokojne duše: ne traži srcem ono što mu nije određeno, gleda u onoga koji je ispod njega, a ne u onoga koji je iznad njega, a njegova radost, veselje i spokoj mogu čak biti veći od onih koje ima onaj koji je postigao sve ovozemaljske želje, a nije obdaren zadovoljstvom.

Također, onoga tko nema djela u skladu s vjerovanjem, kada ga zadesi neimaština ili ostane bez nekih ovozemaljskih dobara, naći ćeš u najvećoj nesreći i bijedi.

Drugi je primjer: kada nastupe uzroci straha i čovjeka zadesu nepravilike, vjernik ispravnog vjerovanja ostaje postojana srca i smirene duše, sposoban upravljati onim što ga je zadesilo u granicama svojih mogućnosti – misli, riječi i djelom. Dušu je svoju pripremio za tu neugodnost koja ga je snašla, a takva stanja donose čovjeku smiraj i učvršćuju njegovo srce.

Nasuprot tome, kod čovjeka bez imana nalazimo suprotno stanje. Kada ga snađu nedaće, savjest mu se uznemiri, živci postanu napeti, misli mu se

rasprše, a obuzmu ga strah i užas. U njemu se sjedine vanjski strah i unutarnja tjeskoba čiju je bit nemoguće opisati. Ako takvim ljudima ne budu dostupna neka prirodna sredstva koja iziskuju mnogo vježbe, njihova snaga se slama i živci postaju napeti. A to je zbog nedostatka imana, koji potiče na strpljenje, posebno u kritičnim, žalosnim i uznemirujućim stanjima.

Dobročinitelj i grješnik, vjernik i nevjernik, podjednako stječu hrabrost i posjeduju nagon koji ublažava i umanjuje strahove. Vjernik se, međutim, odlikuje snagom svog vjerovanja, strpljenjem, oslanjanjem na Allaha i pouzdanjem u Njega te nadom u Njegovu nagradu – stvarima koje mu uvećavaju hrabrost, ublažavaju teret straha i olakšavaju poteškoće, kao što kaže Uzvišeni:

﴿...إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنْ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ...﴾

"...ako vi trpите bol, trpe i oni bol kao i vi, a vi se još od Allaha nadate onome čemu se oni ne nadaju..." (En-Nisa, 104) I njima od Allahove pomoći, Njegova posebnog izvora i pojačanja dolazi ono što rastjeruje strahove. A Uzvišeni kaže:

﴿...وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾

"...i budite strpljivi, a Allah je, zaista, sa strpljivima." (El-Enfal, 46)

Dobročinstvo prema drugima riječju i djelom
Među uzrocima koji otklanjaju brigu, tugu i tjeskobu jest dobročinstvo prema stvorenjima,

riječju i djelom, te razni oblici dobročinstva. Time Allah otklanja brige i tuge i od dobrih i od grješnika, srazmjerno tim djelima. Međutim, vjernik od toga ima najpotpuniji udio, a odlikuje se time što njegovo dobročinstvo proizlazi iz iskrenosti i nade u Njegovu nagradu.

Tada mu Allah olakšava činiti dobro zbog dobra kojemu se nada i otklanja od njega nedaće zbog njegove iskrenosti i nade u nagradu. Kaže Uzvišeni:

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا 114﴾

"Nema dobra u mnogim njihovim potajnim govorima, osim u govoru onog koji traži da se milostinja udjeljuje, ili dobro čini, ili uspostavlja mir među ljudima. Onome koji to čini iz želje za Allahovim zadovoljstvom, Mi ćemo veliku nagradu dati." (En-Nisa, 114)

Uzvišeni, dakle, saopćava da su sva ova djela dobro za onoga koji ih čini, a dobro donosi dobro i otklanja zlo, te da Allah vjerniku koji se nada Njegovoj nagradi daje veliku nagradu. Dio te velike nagrade jest i uklanjanje briga, tuge, nevolja i tome slično.

Poglavlje: Bavljenje nekim od djela ili nekom od korisnih znanosti

Jedan od uzroka otklanjanja tjeskobe koja nastaje uslijed napetosti živaca i zaokupljenosti srca brigama jest bavljenje nekim poslom ili

korisnom znanošću, jer to odvraća srce od onoga što ga je uznemirilo. Ponekad zbog toga zaboravi na uzroke koji su mu donijeli brigu i tugu, pa se njegova duša obraduje i poveća mu se polet. Taj je razlog, također, zajednički vjerniku i drugima. Međutim, vjernik se odlikuje svojim vjerovanjem, iskrenošću i nadom u nagradu u svome bavljenju znanjem koje stječe ili kojim podučava, te u činjenju dobra. Ako je riječ o ibadetu, to je ibadet, a ako je riječ o svjetovnom poslu ili običaju, on je popraćen ispravnim nijjetom (namjerom) i ciljem da se time potpomogne pokornost Allahu. Stoga to ima djelotvoran učinak u otklanjanju brige, tjeskobe i tuge. Jer, koliko je samo ljudi iskušano nemirom i stalnim nedaćama, pa su ih zadesile razne bolesti, te je njihov djelotvorni lijek postao zaboravljanje uzroka koji ih je oneraspoložio i uznemirio, te posvećivanje nekom od svojih važnih poslova.

Poželjno je da zaokupljenost kojom se bavi bude nešto u čemu duša nalazi smiraj i za čime čezne, jer to više doprinosi postizanju toga korisnog cilja, a Allah najbolje zna.

Sabranost cjelokupne misli na djela današnjeg dana. Ono što odagnava brigu i tjeskobu jest potpuna usredotočenost misli na djelovanje u sadašnjem danu te njihovo odvrćanje od brige za budućnost i tuge za prošlošću. Zbog toga je Vjerovjesnik, neka je Božji mir i spas nad njim, tražio utočište od brige i tuge. Jer, ne koristi tuga za

onim što je prošlo, a što se ne može vratiti niti ispraviti, dok briga koja nastaje zbog straha od budućnosti može naštetiti. Stoga rob treba biti posvećen svome danu, usmjeravajući svu svoju ozbiljnost i trud na poboljšanje svoga dana i sadašnjeg vremena. Doista, usredotočenost srca na to vodi prema upotpunjavanju djela i time se rob tješi od brige i tuge. A Vjerovjesnik, neka je Božji mir i spas, kada upućuje molitvu ili svojim sljedbenicima savjetuje neku molitvu, on – uz traženje pomoći od Allaha i nadu u Njegovu blagodat – potiče na trud i zalaganje u ostvarenju onoga za što moli. Također potiče na napuštanje onoga za čije je otklanjanje molio, jer je molitva povezana s djelovanjem. Rob se, naime, trudi u onome što mu koristi u pogledu vjere i ovog svijeta, moli svoga Gospodara za uspjeh u svojim nastojanjima i od Njega traži pomoć u tome, kao što je rekao Vjerovjesnik, neka je Božji mir i spas nad njim:

(اٰخِرُصَّ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعِزْ بِاللّٰهِ وَلَا تَعْجِزْ، وَإِذَا أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ: لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا كَانَ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ: قَدَّرَ اللّٰهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ، فَإِن لَّو تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ)

"Teži onome što ti koristi, od Allaha pomoć traži i ne posustaj! Ako te što zadesi, ne govori: 'Da sam uradio tako, bilo bi tako i tako', već reci: 'Allah je odredio i učinio je ono što je htio', jer 'da' otvara vrata sotoninu djelu." (Bilježi Muslim) Tako je

Vjerovjesnik, neka je Božji mir i spas nad njim, objedinio težnju prema onome što je korisno u svakoj situaciji, traženje pomoći od Allaha i neprepuštanje nemoći, koja je štetna lijenost, s prepuštanjem prošlim, izvršenim stvarima te sagledavanjem Allahove odluke i Njegove odredbe.

I stvari je podijelio na dvije vrste: prva je ona koju rob može nastojati postići, ili postići ono što je od nje moguće, ili je otkloniti ili ublažiti. U pogledu nje, rob ulaže svoj trud i traži pomoć od Onoga Koga obožava. A što se tiče onoga kod čega to nije moguće, s tim je rob smiren, zadovoljan i predan. Nema sumnje da je pridržavanje ovog principa uzrok radosti i otklanjanja brige i tuge.

Pogledajte o učestalom spominjanju Allaha

Jedan od najvećih uzroka prostranosti prsa i njihove smirenosti jest učestalo spominjanje Allaha, jer ono ima čudesan utjecaj na prostranost prsa i njihovu smirenost, kao i na otklanjanje brige i tuge. Kaže Uzvišeni:

﴿...أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾

"A srca se, doista, kad se Allah spomene, smiruju." (Er-Ra'd, 28) Spominjanje Allaha ima velik utjecaj na postizanje ovoga cilja, kako zbog svoje posebnosti, tako i zbog nagrade kojoj se vjernik nada.

Spominjanje Allahovih blagodati, vidljivih i skrivenih, kao i govorenje o Allahovim blagodatima, vidljivim i skrivenim

Zaista, njihova spoznaja i spominjanje otklanjaju brigu i tugu, te potiču roba na zahvalnost, koja je najuzvišeniji i najviši stupanj, čak i ako se rob nalazi u stanju siromaštva, bolesti ili drugih vrsta iskušenja. Jer, kada uspoređi Allahove blagodati koje su mu date – a koje su nebrojene – s nedaćom koja ga je zadesila, vidjet će da ta nedaća nije ništa u usporedbi s blagodatima.

Dapače, kada Allah iskuša roba nevoljama i iskušenjima, a on u tome iskaže dužnu strpljivost, zadovoljstvo i predanost, njihova težina oslabi i postanu podnošljive. Nada roba u nagradu i pokornost Allahu kroz strpljenje i zadovoljstvo pretvaraju gorke stvari u slatke, pa slast te nagrade učini da on zaboravi gorčinu strpljenja.

Gledanje u slabije od nas Jedna od najkorisnijih stvari u ovom pogledu jest primjena onoga na što je uputio Poslanik, neka je Božji mir nad njime, u vjerodostojnom hadisu, u kojem je rekao:

(انظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ لَا تَزِدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ)

"Gledajte u one koji su ispod vas, a ne gledajte u one koji su iznad vas, jer je to bolje kako ne biste omalovažavali Allahovu blagodat prema vama."

(Bilježi Muslim) Jer, doista, kada vjernik stalno ima na umu ovu uzvišenu spoznaju, uvidjet će da nadmašuje mnoge ljude u pogledu zdravlja i onoga što ga prati, te opskrbe i onoga što nju prati, kakvo god da je njegovo stanje. Pa će nestati njegova uznemirenost, briga i tuga, a povećat će se njegova radost i zadovoljstvo Allahovim blagodatima kojima je nadmašio druge koji su u nepovoljnijem položaju od njega.

Što duže rob razmišlja o Allahovim blagodatima, vidljivim i skrivenim, vjerskim i dunjalučkim, vidi da mu je njegov Gospodar podario dobro i od njega otklonio mnoga zla. Nema sumnje da to odgoni brige i tugu te donosi radost i sreću.

Poglavlje o nastojanju u otklanjanju uzroka koji donose brige i stjecanju uzroka koji donose radost

Među uzrocima koji donose radost te otklanjaju brigu i tugu jest i nastojanje da se uklone uzroci koji donose brige i da se pribave oni koji donose radost; a to se postiže zaboravljanjem prošlih nedaća koje se ne mogu vratiti te spoznajom da je zaokupljanje misli njima uzaludno i beskorisno, odnosno da je to ludost i bezumlje. Zato se čovjek bori sa svojim srcem da ne razmišlja o njima, kao što se bori i protiv tjeskobe zbog onoga što ga čeka, a što umišlja, poput siromaštva, straha ili drugih nedaća koje zamišlja u budućnosti. Tako čovjek spoznaje da

je nepoznato što budućnost donosi od dobra i zla, nade i boli te da je ona u vlasti Silnoga i Mudroga, a da robovi nad njom nemaju nikakve moći, osim da se trude postići dobro i otkloniti štetu. Rob također spoznaje da će mu se – ako svoje misli odvрати od uznemirenosti zbog budućnosti, osloni na svoga Gospodara da je uredi i u tome se na Njega pouzda – srce smiriti i stanje popraviti te da će nestati njegove brige i uznemirenost.

Upotreba molitve Također, jedna od najkorisnijih stvari u pogledu budućih događaja jest upućivanje ove molitve koju je Poslanik, neka je Božji mir nad njime, upućivao:

«اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةٌ أَمْرِي وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي إِلَيْهَا مَعَادِي، وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَالْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ»

"Allahu, popravi mi moju vjeru koja je zaštita mojih poslova, popravi mi moj dunjaluk na kojem živim i popravi mi moj ahiret kojemu je moj povratak; učini mi život povećanjem svakog dobra, a smrt smirajem od svakog zla." (Bilježi Muslim) Isto tako i njegove riječi:

«اللَّهُمَّ رَحِمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ»

"Allahu moj, Tvojoj se milosti nadam, stoga me ne prepusti samomu sebi ni za tren oka i popravi moje cjelokupno stanje; nema boga osim Tebe." (Predaju bilježi Ebu Davud sa sahih senedom) Kada rob

ustraje u izgovaranju ove molitve, u kojoj je dobro za njegovu vjeru i ovozemaljski život, čineći to prisutna srca i s iskrenom namjerom te ulažući trud da to i ostvari, Allah će mu ispuniti ono za što je molio, čemu se nadao i na čemu je radio, a njegova će se briga pretvoriti u radost i sreću.

POGLAVLJE O RAZMATRANJU NAJGORIH MOGUĆNOSTI

Među najkorisnijim sredstvima za otklanjanje tjeskobe i briga jest da, kada roba zadesi neka nedaća, on je nastoji ublažiti tako što će procijeniti najgori ishod do kojeg može doći i svoju dušu na to pripremiti. Kada to učini, neka nastoji umanjiti što je više moguće, u skladu s mogućnostima. Tom pripremom i tim korisnim trudom nestaju njegove brige i žalosti, a taj napor biva usmjeren na pribavljanje koristi i otklanjanje štete koja je robu moguća.

Pa kada ga zadese uzroci straha, bolesti, siromaštva i lišenosti onoga što voli od raznovrsnih stvari, neka to dočeka sa smirenošću i pripremom duše na to, štoviše, i na najteže što ga od toga može zadesiti. Jer, zaista, priprema duše na podnošenje nevolja olakšava ih i otklanja njihovu žestinu, a naročito ako svoju dušu zaokupi njihovim suzbijanjem u skladu sa svojim mogućnostima. Tako se kod njega spaja priprema duše s korisnim nastojanjem koje odvraća pažnju od bavljenja

nedaćama i bori se sa svojom dušom da obnovi snagu za opiranje nevoljama, oslanjajući se pri tome na Allaha i s potpunim pouzdanjem u Njega. Nema sumnje da ove stvari imaju ogromnu korist u postizanju radosti i otvaranju prsa, pored nagrade kojoj se rob nada i na ovom i na budućem svijetu. A to je posvjedočeno i iskušano, i primjeri onih koji su to iskusili zaista su mnogobrojni.

Poglavlje o snazi srca i njegovoj neuznemirenosti i neustrašljivosti

Jedan od najznačajnijih lijekova za duševne bolesti srca, štoviše, i za tjelesne bolesti, jest snaga srca i to da se ono ne uznemirava i ne prepušta obmanama i maštarijama koje donose loše misli. Srdžba i uznemirenost, kao i očekivanje pojave nevolja i nestanka onoga što je drago, bolni su uzroci koji čovjeka dovode do tjeskobe i žalosti, duševnih i tjelesnih bolesti te živčanog sloma koji ima pogubne posljedice čijim su se velikim štetama ljudi osvjedočili.

Oslonac na Allaha Kad god se srce osloni na Allaha i pouzda se u Njega, ne prepusti se obmanama niti njime ovladaju loše misli, i kada ima povjerenja u Allaha i nada se Njegovoj dobroti, time od njega bivaju odagnane brige i tuge, uklanjaju se mnoge tjelesne i srčane bolesti, a srce zadobije snagu, prostranost i radost koji se ne mogu opisati. Koliko je samo bolnica ispunjeno bolesnicima zbog

obmana i iskvarenih maštarija, koliko su samo te stvari utjecale na srca mnogih snažnih ljudi, a da ne govorimo o slabima, i koliko su samo dovele do bezumlja i ludila. A sačuvan je onaj koga Allah sačuva i uputi ga da se bori protiv svoje duše radi stjecanja korisnih sredstava koja jačaju srce i odgone njegovu tjeskobu. Allah Uzvišeni kaže:

{...وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ...}

"...onome koji se u Allaha pouzda, On mu je dovoljan..." (Et-Talak, 3) tj. On mu je dovoljan za sve što ga brine od vjerskih i ovozemaljskih stvari.

Onaj tko se u Allaha pouzda, snažnog je srca; na njega ne utječu obmane i ne uznemiravaju ga događaji jer zna da je to odraz slabosti duše, malodušnosti i neutemeljenog straha. Ujedno zna da je Allah onomu tko se u Njega pouzda zajamčio potpunu dovoljnost, pa ima povjerenja u Allaha i spokojan je zbog Njegova obećanja. Time nestaju njegova briga i tjeskoba, tegoba se mijenja u lakoću, žalost u radost, a strah u sigurnost. Stoga molimo Njega Uzvišenog za zaštitu i da nas obdari snagom srca i njegovom postojanošću te potpunim pouzdanjem u Njega, kojim je Allah njegovim sljedbenicima zajamčio svako dobro, a otklonio svaku neugodnost i štetu.

Poglavlje o pripremanje duše na podnošenje tuđih mana

U govoru Poslanika, neka je Božji mir nad njime, stoji:

«لَا يَفْرَأُكَ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَتْ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا خُلُقًا آخَرَ»

"Neka vjernik ne mrzi vjernicu; ako kod nje prezire neku osobinu, drugom je zadovoljan." (Bilježi Muslim)

Dvije su velike koristi:

Prva se odnosi na uputu o postupanju sa suprugom, rođakom, prijateljem, suradnikom i svakom osobom s kojom imaš vezu i kontakt, a to je da svoju dušu pripremiš na činjenicu da kod njih neizbježno mora postojati neka mana, nedostatak ili nešto što ti je mrsko. Kada to primijetiš, usporedi tu stvar s onim što je tvoja obaveza ili što bi trebao činiti radi jačanja veze i očuvanja ljubavi, prisjećajući se vrlina koje ta osoba posjeduje te posebnih i općih ciljeva. Jer, ovim prelaženjem preko nedostataka i obraćanjem pažnje na vrline, druženje i veza će potrajati, a ti ćeš postići potpuni smiraj.

Druga korist jest: nestanak brige i tjeskobe, opstanak vedrine, ustrajnost u izvršavanju obaveznih i preporučenih prava te postizanje smirenosti među dvjema stranama. A onaj tko se ne vodi onim što je spomenuo Vjerovjesnik, neka je Božji mir i spas nad njim – već postupi suprotno, pa

uočava mane, a slijep je za vrline – neminovno će osjetiti tjeskobu, neminovno će se pomutiti ljubav između njega i onoga s kim je povezan i prekinut će se mnoga prava koja su oboje bili dužni čuvati.

Mnogi ljudi visokih stremljenja navikavaju se na strpljenje i smirenost u vremenima nedaća i iskušenja. Međutim, kod neznatnih i jednostavnih stvari oni se uznemiravaju i gube vedrinu jer su svoje duše pripremili za velike stvari, a zapostavili ih kod malih, što im je naštetilo i utjecalo na njihov mir. Zato odlučan čovjek priprema svoju dušu i za male i za velike stvari, moli Allaha za pomoć u njima i da ga ne prepusti samomu sebi ni koliko je treptaj oka, pa će mu tada lake biti male stvari, kao i velike. I ostaje smirene duše, mirna srca i spokojan.

Poglavlje o neprepuštanju brigama

Razuman čovjek zna da je njegov ispravan život – život sreće i smirenosti te da je veoma kratak, stoga ga ne bi trebao skraćivati brigama i prepuštanjem tegobama jer je to protivno ispravnom životu. On pazi na svoj život da mu veći dio ne postane plijenom briga i tegoba. U tome nema razlike između dobročinitelja i grješnika, ali vjernik u ostvarenju ovog svojstva ima najveći udio i korisnu opskrbu, i na ovom i na onom svijetu.

Usporedba Božjih blagoslova i nesreće koja ga je zadesila Također je potrebno da, kada čovjeka zadesi neka neugodnost ili se nje pribojava,

uspoređi preostale blagodati koje ima, bile one vjerske ili ovozemaljske, s onim što ga je zadesilo od neugodnosti; jer će se prilikom te usporedbe pokazati mnoštvo blagodati u kojima se nalazi i neznatnost neugodnosti koja ga je pogodila.

Također, uspoređuje ono čega se plaši od nastanka štete s mnogobrojnim mogućnostima spasa od nje te ne dopušta da slaba vjerojatnost nadvlada one mnogobrojne i snažne. Time nestaju njegova briga i strah. On procjenjuje najgore moguće ishode koji ga mogu zadesiti, pa priprema svoju dušu za njih ako se dogode te nastoji spriječiti ono što se još nije dogodilo, a ukloniti ili ublažiti ono što se već dogodilo.

Nanošenje zla ljudima njihov je grijeh, sve dok se time ne baviš Korisno je znati i to da zlo koje ti ljudi nanesu, a posebno ružnim riječima, ne šteti tebi, već njima samima, osim ako dopustiš da te zaokupi i ovlada tvojim osjećajima. Tada će, naime, naštetiti i tebi kao što šteti i njima. No, ako tomu ne pridaš nikakvu važnost, neće ti nimalo nauditi.

Obogati svoj život korisnim mislima Znaj da tvoj život ovisi o tvojim mislima; ako su one usmjerene na ono što ti donosi korist u vjeri ili na ovom svijetu, tvoj život će biti dobar i sretan, a u suprotnom je obrnuto.

Da postupanje bude radi Allaha, a ne radi stvorenja Jedna od najkorisnijih stvari za otklanjanje brige jest da navikneš sebe da

zahvalnost ne tražiš ni od koga osim od Allaha. Kada učiniš dobročinstvo nekome, bez obzira na to ima li on pravo na njega ili ne, znaj da je to tvoje ophođenje s Allahom, pa se zato ne obaziri na zahvalnost onoga kome si dobro učinio, kao što je Uzvišeni rekao o Svojim odabranim stvorenjima:

﴿إِنَّمَا نُنْطِئُكُمْ لَوْجَهُ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ۝۹﴾

“Mi vas samo radi Allahova Lica hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo!” (El-Insan, 9)

Ovo se posebno potvrđuje u ophođenju s obitelji i djecom, s obzirom na jačinu tvoje povezanosti s njima; pa kada svoju dušu navikneš da od njih otklanjaš zlo, odmorio si druge, a i sam si se odmorio. Jedan od uzroka smirenosti jest prihvaćanje vrlina i postupanje po njima u skladu s porivom duše, bez usiljenosti koja stvara tjeskobu i navodi te da se vratiš istim putem, razočaran u postizanje vrline, budući da si išao krivim putem – što je odlika mudrosti – te da od mutnih stvari načiniš bistre i slatke. Time se povećava čistoća užitaka, a nestaju nedaće.

Bavljenje korisnim, a ne štetnim Neka ti pred očima budu korisne stvari i radi na njihovu ostvarenju te se ne obaziri na štetne kako bi se time odvratio od uzroka brige i tuge. Za važne se poslove pomogni odmorom i sabranošću duše.

Izvršavanje djela bez odlaganja Korisno je poslove završavati odmah i tako se rasteretiti za budućnost; jer ako poslove ne završiš na vrijeme, nagomilat će ti se prijašnji zaostatci, a na njih će se dodati i novi, pa će teret postati pretežak. No, ako sve završiš u svoje vrijeme, budućim ćeš stvarima pristupiti sa snagom promišljanja i snagom djelovanja.

Redoslijed prioriteta uz savjetovanje Od korisnih djela treba birati najvažnije, pa zatim ono manje važno. Razlikuj ono čemu tvoja duša naginje i za čime osjećaš snažnu želju jer suprotno tome uzrokuje dosadu, zamor i potištenost. U tome se pomogni ispravnim razmišljanjem i savjetovanjem jer se ne kaje onaj tko se posavjetuje. Detaljno prouči ono što namjeravaš učiniti, pa kada se uvjeriš u korist i čvrsto odlučiš, osloni se na Allaha. Doista, Allah voli one koji se na Njega oslanjaju.

Neka je hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

Neka je Allahov blagoslov i mir na našega predvodnika Muhammeda te na njegovu obitelj i njegove drugove.

الفهرس

Korisne smjernice za sretan život.....	2
Korisni načini za sretan život	2
Autor	2
Šejh Abdurrahman ibn Nasir es-Sa'di, Allah mu se smilovao.2	
Uvod	2
Poglavlje: Iman i dobra djela.....	3
Poglavlje: Bavljenje nekim od djela ili nekom od korisnih znanosti	8
Poglevalje o učestalom spominjanju Allaha	11
Poglavlje o nastojanju u otklanjanju uzroka koji donose brige i stjecanju uzroka koji donose radost	13
POGLAVLJE O RAZMATRANJU NAJGORIH MOGUĆNOSTI	15
Poglavlje o snazi srca i njegovoj neuznemirenosti i neustrašljivosti.....	16
Poglavlje o pripremanje duše na podnošenje tuđih mana....	18
Poglavlje o neprepuštanju brigama	19